

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Stredná priemyselná škola informačných technológií, Nábrežná 1325, Kysucké Nové Mesto
4. Názov projektu	Učme efektívnejšie pre prax
5. Kód projektu ITMS2014+	312011AMJ5
6. Názov pedagogického klubu	Text ako zdroj poznania
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Erika Míková
8. Školský polrok	september 2022 – január 2023
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	www.spsknm.sk

10.

Úvod:

Stručná anotácia

Čítanie s porozumením sa v 21. storočí pokladá za nevyhnutný druh gramotnosti. Pozostáva z komplexného súboru čitateľských zručností, ktoré sú potrebné na efektívnu prácu s textom. Nároky na úroveň čítania s porozumením sa z roka na rok zvyšujú, preto je potrebné venovať pozornosť alarmujúcim číslam štatistiky vykazujúcej výrazne poddimenzované výsledky. Podnetom pre vznik a činnosť pedagogického klubu čitateľskej gramotnosti – Text ako zdroj poznania bolo zistiť aktuálnu úroveň čitateľskej gramotnosti, potreby pre jej rozvíjanie a upevňovanie, nájsť spôsoby, ako čitateľskú gramotnosť prehĺbiť a vypestovať si vzťah k čítaniu s porozumením. To si vyžaduje osvojenie si primeranej techniky čítania, intelektuálne spracovanie informácií a ich praktické uplatnenie v praxi či každodennom živote. Dnes môžeme konštatovať, že na zvládnutie tejto techniky je najskôr potrebné vyvinúť zo strany vzdelávacej inštitúcie všetky potrebné kroky pre dosiahnutie vytýčených cieľov, ktoré sme si na začiatku fungovania pedagogického klubu stanovili a ktoré si vždy na začiatku nového polroku pripomíname. Dôležitosť rozvoja tejto kľúčovej kompetencie spočíva v získaní, spracovaní a systematizácii informácií z písomných zdrojov. Táto kompetencia sprevádza žiakov v reálnom živote či ďalšom štúdiu, čo možno bez predchádzajúcej skúsenosti s textom a účelnej selekcie jednotlivých informácií z neho ťažko dokázať. Aby sme zamedzili zbytočným dezinterpretáciám či dezinformáciám vyplývajúcich z textu, nachádzame na stretnutiach

pedagogických klubov dostatočný priestor na vzájomnú diskusiu, v ktorej ponúkame svoje skúsenosti, rady a nápady z pedagogickej praxe pre zlepšenie úrovne porozumenia a prijímania informácií v oblasti čitateľskej gramotnosti.

Kľúčové slová

Čitateľská gramotnosť, čitateľské zručnosti, čítanie s porozumením, inovácia vzdelávania, stratégie porozumenia textu, inovatívne a aktivizujúce vyučovacie metódy, učiteľ, žiak, text, slovenský jazyk, literatúra, PowerPoint, pracovný list, vyučovacia hodina, pedagogická prax, informácie, súťaže, exkurzie, pojmové mapy, všeobecnovzdelávacie predmety.

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Písomný výstup je analýzou činností pedagogického klubu Text ako zdroj poznania v prvom polroku školského roka 2022/2023. Členovia klubu sa stretávali dvakrát v priebehu každého mesiaca, aby bližšie rozanalyzovali čitateľskú gramotnosť z viacerých kritérií, priniesli odporúčania a rady pre prax za účelom zlepšenia výsledkov čitateľskej gramotnosti.

Jadro:**Popis témy/problém**

V 2. polroku školského roka 2022/2023 sa uskutočnilo 10 zasadnutí pedagogického klubu, na ktorých boli prítomní pedagógovia vyučujúci všeobecnovedné predmety: SJL, DEJ, OBN, NEJ, NAB. Na stretnutiach sme sa zúčastňovali dvakrát mesačne na základe plánu práce. Druhý polrok prebiehal plynule prezenčne bez obmedzení. Na prvom stretnutí pedagogického klubu v tomto polroku 12. septembra 2022 sme odsúhlasili doterajšiu koncepciu práce a vklad každého člena s jeho aktívnou účasťou v prvej časti stretnutí vo forme prezentácie a spracovania vybranej témy. Každý člen okrem samotnej účasti na pedagogickom klube dostal za úlohu spracovať písomný výstup, ktorý obsahoval krátky diskurz k téme, program stretnutia, výsledky a odporúčania pre prax. Na pedagogických kluboch sa každý z členov podelil s ostatnými o svoje skúsenosti, snažil sa navodiť pozitívnu pracovnú atmosféru prostredníctvom aktívnej diskusie, výmeny pedagogických skúseností a predloženia vlastných návrhov či motivačných činiteľov pre oblasť čitateľskej praxe. Sme skupina s viac-menej rozsiahlymi praktickými skúsenosťami v pedagogickej praxi a vieme, že čas strávený po dopoludňajšom náročnom pedagogickom procese by mal byť zmysluplný. Preto úvodné informácie a pripomenutie teoretických vedomostí pokračovali v konštruktívnej diskusii z oblasti čitateľskej gramotnosti so zacielením na jej rozvoj a zefektívnenie u žiakov. Keďže týmto polrokom sa práca klubu končí, na poslednom stretnutí vznikol priestor na zhodnotenie jeho existencie.

Dňa **12. septembra 2022** sme na prvom stretnutí nového školského roka priblížili význam informačno-komunikačných technológií pre oblasť rozvoja čitateľskej gramotnosti. Čitateľská gramotnosť zahŕňa v sebe komplexný súbor čitateľských zručností, ktoré sú predpokladom pre rozvíjanie ostatných druhov gramotností, preto je potrebné sa o to viac zamýšľať nad jej rozvojom. Žijeme v hektickej dobe, ktorej sa musíme rýchlo prispôbovať, meniť svoje návyky a správanie, a to isté platí aj pre oblasť vzdelávania. Či sú už tieto zmeny vynútené globálne, politicky alebo spoločensky, musíme na ne rýchlo a primerane reagovať, aby sme si čo najmenej uškodili. Počítač považujeme viacerí, obhliadnuc sa za jeho vynálezom, za fenomén, ktorý pomohol zmeniť spoločnosť na informačnú. Žijeme v dobe, keď IKT tvoria neodmysliteľnú súčasť nášho života. Vo veľkej miere nám zjednodušujú prácu. Prenikajú do oblasti vzdelávania, v ktorej majú jedinečné poslanie. Ich úlohou je nielen uľahčiť prácu pedagógom, ale predovšetkým ukázať žiakom, aké možnosti a výhody prinášajú. IKT sa stihli za obdobie svojho vývoja presadiť vo viacerých vyučovacích predmetoch, ktorých využívanie mení ľudské myslenie a vzdelanie a posúva ho za hranice konvencií. V reálnom živote sa často stáva, že žiaci sú v škole zavalení teóriou, ktorá častokrát pôsobí nezáživne a ťažkopádne. Chýba premostenie teórie s praxou, v ktorej môžu žiaci preukázať svoje pochopenie prostredníctvom textu a jednotlivých úloh. Treba si uvedomiť, že takýmto spôsobom obohacujú svoje myslenie a vedomosti o obsah cez vnímanie textu, vedia aplikovať, napr. v oblasti SJL jazykovedné poznatky z lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej, fonetickej či štylistickej roviny. Tým dokážu prepájať jazyk s literárnou zložkou a premieňať

teoretické poznatky na praktické zručnosti. Môžeme konštatovať, že čitateľská gramotnosť sa tak stáva univerzálnou technikou, ktorá robí žiaka schopným nielen prečítať slová, vety a celé texty, ale aj pochopiť prečítané a ďalej s obsahom a získanými informáciami pracovať.

Kompetencie informačnej gramotnosti

- ▶ Zvládať techniku čítania
- ▶ Schopnosť identifikovať informácie v texte, hodnotiť prečítané, zapamätáť si myšlienky textu, reprodukovat text, dedukovať na základe textu, utvoriť si úsudok.
- ▶ Schopnosť a proces pochopenia textu
- ▶ Schopnosť konštruovať myšlienky nad rámec textu a spájať ich v kontexte s predošlými poznatkami a vedomosťami.
- ▶ Schopnosť logicky spájať súvislosti, vyvodíť hlavné myšlienky, poučenia, závery

IKT rozvíjajúce čitateľskú gramotnosť

- ▶ Internet
- ▶ Edukačné texty na elektronickom médiu
- ▶ Digitalizované literárne diela
- ▶ Elektronické knihy a učebnice
- ▶ Elektronická databáza (sloh, textov a textov na škole)
- ▶ Aplikácie zamerané na čítanie s porozumením
- ▶ Tvorba PPT prezentácií na základe prečítaného textu
- ▶ Filmová produkcia
- ▶ Dramatizácia príbehov na hodinách SJ prostredníctvom IKT
- ▶ Rozhlasová hra
- ▶ Online texty s textovými úlohami
- ▶ Použitie hlasovacích zariadení v nadväznosti na text
- ▶ Elektronické slovníky
- ▶ Webhóbre pre učiteľov pre aplikácie IKT
- ▶ Výuka cez mobil a tablet
- ▶ Elektronický poznámkový blok

Autentické Edukačné texty na elektronickom médiu

- ▶ **historické pramene** – teda bezprostredne médiá, ktoré sa v škole využívajú didakticky upravené – listiny, kroniky, umelecké diela, karikatúry, fotografie, historické mapy, dobové filmy atď.,
- ▶ **mediá sprostredkujúce** – literatúra faktu, historická beletria, náučné slovníky, reprodukcie historických diel, dokumentárne filmy a pod.,
- ▶ **prostredkujúce didaktizované médiá** – výklad, učebnice, školské atlasy, školské makety, nástenné obrázky.

Edukačné texty podporujúce zmyslové vnímanie

- ▶ **textové prostriedky** – napríklad výklad, e -učebnice, zápis na interaktívnej tabuli, historická literatúra, dokumenty, elektronické historické slovníky,
- ▶ **vizuálne prostriedky** – ilustrácie v e-učebniciach, obrázky k elektronickým textom, fotografie, plagáty, karikatúry a iné,
- ▶ **hmotné prostriedky** – trojrozmerné učebné pomôcky, nástroje, pamätníky, sochy, historické stavby,
- ▶ **audatívne prostriedky** – rozhlasové programy, dobové zvukové záznamy,
- ▶ **audiovizuálne prostriedky** – školský film, videozáznamy, dokumentárne filmy, dobové filmy.

Internet

- ▶ <https://www.skolskyportal.sk/aclivl#types/testovaries>
- ▶ www.zborovna.sk
- ▶ www.ucimenadiaku.sk
- ▶ <https://edicyportal.edu.sk>
- ▶ www.zlatyfond.sk
- ▶ <https://books.google.com/>
- ▶ <https://kahoot.com/>
- ▶ Knžnica v Edupage

Digitalizované literárne diela

- ▶ www.zlatyfond.sk
- ▶ <http://greenie.elst.sk/>
- ▶ www.rajknih.sk
- ▶ <https://books.google.com/?hl=sk>
- ▶ <https://dikda.eu/>
- ▶ <https://pediknihy.sk/>
- ▶ <http://digitalna.kniznica.info/browse>
- ▶ <http://www.ebooks.sk/>
- ▶ <https://www.bux.sk/>
- ▶ <https://www.audiofox.com/sk>

Voľne dostupná elektronická databáza úloh, textov a testov

- ▶ <https://www.grammar.in/sk/>
- ▶ <https://www.mozgovnik.sk/>
- ▶ <https://www.viemeposlovensky.sk>
- ▶ www.viemeto.org
- ▶ www.vkata.sk

Elektronická databáza úloh, textov prístupná pre učiteľov

- ▶ www.zborovna.sk
- ▶ <https://school.education.ec.europa.eu/sk/etwinning>
- ▶ <https://www.pšomka.sk/>
- ▶ <https://vikiledus.sk/landing>
- ▶ <https://www.datakabinet.sk/sk/home.html>
- ▶ <https://www.skolskyportal.sk/>

LMS Moduly

- ▶ <https://www.edupage.org/>
- ▶ <https://moodle.org/>

Aplikácie na výučbu cudzích jazykov

- ▶ <https://wocabee.app/>
- ▶ <https://www.lingoapp.com/>
- ▶ <https://jazykovymentoring.sk/>
- ▶ <https://www.duolingo.com/>

Edukačné videá

- ▶ <https://www.onlinematvrita.sk/>
- ▶ <https://zmudri.sk/>
- ▶ <https://www.slovakiana.sk>
- ▶ <https://www.literatura21.com/>

Učebné materiály: e-učebnice

- ▶ <https://edicyportal.edu.sk/3riefcase>
- ▶ <https://www.taktik.sk/>
- ▶ www.orbispectus.sk
- ▶ <https://www.zavretaskala.sk>
- ▶ <https://www.bezkriedy.sk/metodici.php>
- ▶ <https://www.eucebnice.sk/>

Virtuálne platformy na komunikáciu

- ▶ MS – teams
- ▶ Edupage
- ▶ Zoom
- ▶ Discord
- ▶ Webex

Výhody

- ▶ Uľahčuje výmenu myšlienok a informácií – pokrok v spôsobe učenia a práce.
- ▶ Revolúcia v dynamike komunikácie.
- ▶ Obojsmerná živá komunikácia.
- ▶ Komunikácia s ľuďmi bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú.
- ▶ Rozvoj interakcie.
- ▶ Výmena vizuálnych alebo sluchových informácií.
- ▶ Priestor na stretnutia a uľahčenie interakcie medzi ľuďmi s rovnakými záujmami.
- ▶ Rýchlosť reagovať.
- ▶ Motivačné prostredie.

Nevýhody

- Nedostatok kontextu alebo neschopnosť vnímať tón druhej osoby vedie k nedorozumeniam.
- Potreba aktualizácie softvéru, ktorý zabezpečuje komunikáciu na diaľku
- Riziko záviatosti
- Nedostatok pravidiel interakcie alebo nedostatočná pozornosť To môže viesť k saturácii osoby, ktorý môže cítiť povinnosť odpovedať vždy.
- Vyžaduje nepretržitú aktualizáciu, pretože technológie napredujú
- Môže generovať závislosť a musieť zostať v kontakte s ostatnými.

Na stretnutí dňa **19. septembra 2022** sme rozoberali formy zážitkového učenia, ktoré umožňujú u žiaka naplno rozvíjať analytické myslenie, stimuluje žiaka ku kooperácii s ostatnými žiakmi a podnecujú ho k tvorivosti a kreativite. Tým je pedagóg v pozícii mentora či radcu po odbornej stránke. Vhodne navodená motivácia vedie žiakov k zdravej rivalite, ak sú žiaci rozdelení do skupín. Jednotlivcov vedie k budovaniu tolerancie, spolupráce a empatie. Okrem iného rozvíja kritické myslenie, učí byť asertívnym a odôvodniť svoj názor. Zároveň prepája medzipredmetové vzťahy a rozvíja vzájomné súvislosti medzi predmetmi. Obľúbenými formami zážitkového učenia sú pre oblasť jazyka, literatúry či dejepisu stále populárne exkurzie. Z tohto dôvodu sme si predstavili jednotlivé návrhy na exkurzie, ktoré dokážeme spojiť s textom a porozumením.

Jazykové exkurzie ako motivačný faktor pre rozvoj čitateľskej gramotnosti	
NÁRODNÝ CINTORÍN MARTIN	MÚZEUM LUDOVÍTA ŠTÚRA MODRA
VLASTIVEDNÉ A LITERÁRNE MÚZEUM SVÄTÝ JUR	DOM MARTINA KUKUČINA V JASENOVEJ
INFOCENTRUM – CHROBÁKOV DOM HYBE	LITERÁRNE MÚZEUM MARTIN
MÚZEUM JANKA KRÁČKA LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ	LITERÁRNE A HUDBNÉ MÚZEUM BANSKÁ BYSTRICA
MÚZEUM B.S.TIMRAVY POLICHNO	APONIOVSKÁ KNIŽNICA – BIBLIOTHECA APPONIANA OPONICE
MÚZEUM PAVLA HOROVA BÁNOVCE NAD ONDAVOU	EXPOZÍCIA SLOVANSKÉHO MÚZEA A. S. PUŠKINA BRODZANY
EXPOZÍCIA HVIEZDOSLAVOVEJ HÁJNIKOVEJ ŽENY ORAVSKÁ POLHORA	MÚZEUM JÁNA KOLLÁRA MOŠOVCE
KRAJSKÉ MÚZEUM V PREŠOVE	MÚZEUM JANKA JESENSKÉHO BRATISLAVA
MÚZEUM JANKA JESENSKÉHO BRATISLAVA	
EXPOZÍCIA TATRÍN A ŽIADOSTI SLOVENSKEHO NÁRODA LIPT.MIKULÁŠ	
RODNÝ DOM LUDOVÍTA ŠTÚRA A ALEXANDRA DUBČEKA UHROVEC	
PREDSTAVENIE MALÝ PRINC, DIVADLO J.PALÁRIKA TRNAVA	
PREDSTAVENIA SND BRATISLAVA	

Múzeum Boženy Slančíkovej Timravy Ábelová

"Meno mám zo studničky Timravy. Bola tam taká čistučka voda hôrna ... Ti u nás sa vyslovuje mätko. Nechcela som, aby ma poznali ...".

Božena Slančíková Timrava

- Pamätný dom B.S. Timravy sprístupnený v roku 1977 ako špecializovaná expozícia venovaná životu a dielu tejto významnej slovenskej prozaičky.
- Sídlo expozície sa nachádza v budove bývalej školy. Správcom je Obecný úrad v Ábelovej.
- Zaujímavý exponát – spisovateľkina kuchárska kniha a písací stôl, za ktorým napísala B. S. Timrava viacero svojich prozaických diel .
- Rok 2021 bol rokom B. S. Timravy.

Expozícia Hájnikovej ženy pod Babuňhorou Oravská Polhora

Ukážky z expozície

Múzeum Ľudovíta Štúra Modra

- **Múzeum Ľudovíta Štúra v Modre** vzniklo ako špecializované literárne múzeum v roku 1965. Pôvodne bolo miestom posledného odpočinku nášho najväčšieho národovca Ľ. Štúra. Múzeum zoskupuje materiály súvisiace so životom, činnosťou a poslaním Ľ. Štúra v období slov. národného obrodzenia. Múzeum sa špecializuje aj na dokumentovanie histórie, ukážky modranskej keramiky či výtvarné expozície, ktoré sa viažu k Ľ. Štúrovi či mestu Modra. Súčasťou múzea je pamätná izba, kde Štúr trávil posledné tri týždne svojho života. V ďalších častiach expozície sa nachádzajú dobové odevy ukážky súvekeho života. V snahe priblížiť sa možnostiam 21. storočia sa prezentuje múzeum modernými interaktívnymi technológiami, ktoré spomínajú Štúra jeho pôsobenie na poli literatúry, kultúry, politiky či spoločnosti aj dnes. Pôsobivo znejúce zvukové nahrávky predstavujú Štúrove prejavy abasne interaktívnou formou. Múzeum patrí pod správu Slovenského národného múzea v Bratislave.

Pamätný dom Martin Kukučina
Jasenová

Pamätný dom realistického prozaika, dramatika a lekára MUDr. Martina Kukučina sa podarilo zachovať vďaka rekonštrukcii v roku 1960, kedy bol sprístupnený verejnosti. Nachádza sa len 5 km od Dolného Kubína. V roku 2010 správa Oravského múzea pri príležitosti 150. výročia narodenia autora prispela k obnove areálu a expozície spolu s doplnením dovtedy absentujúcej literárnej časti. Časť expozície približuje život v Jasenovej na rozhraní 19. a 20. storočia. Ďalšia časť odкрýva ukážku jeho bohatej literárnej tvorby. Hospodárska časť domu poskytuje ukážku pracovných nástrojov a náradia, ktoré sa využívali pri prínohospodárskych prácach či chodu domácnosti. V miestnom parku má Martin Kukučín osadenú sochu v nadživotnej veľkosti od akademického sochára Jána Kulicha.

Hviezdoslavovo múzeum

Dolný Kubín

- Založené 13. novembra 1954, v deň 33. výročia Hviezdoslavovho pohrebu
- Sídlo múzea – historická budova Čaplovičovej knižnice
- Hviezdoslavovo múzeum spravuje Oravské múzeum
- Expozícia sústredená v 3 miestnostiach

Expozícia v múzeu P. O. Hviezdoslava

Rodný dom Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka Uhrovec

- Rodný dom Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka v Uhrovci patrí medzi národnú kultúrnu pamiatku. Len málokto si spája tieto nezabudnuteľné osobnosti s rovnakým rodiskom. Prvá expozícia je prístupná od r. 1965 pri príležitosti osláv 150. výročia narodenia jednej z najvýznamnejších osobností dejín národa, Ľudovíta Štúra. Rodný dom prešiel v 70-tych rokoch renováciou. Expozícia zachytáva životné osudy, spisovateľskú tvorbu, myšlienky a odkaz Ľ. Štúra, mysliteľa a politika, spoluzakladateľa spisovnej slovenčiny. O 106 rokov po Ľ. Štúrovi sa v tom istom dome narodil aj Alexander Dubček, významný európsky politik. Časť expozície je venovaná aj jeho životu a dielu. Múzeum patrí pod správu Trenčianskeho múzea v Trenčíne.

Múzeum Jána Kollára Mošovce

Múzeum Jána Kollára sa nachádza na mieste pôvodného domu básnika, evanjelického farára a hlásateľa všeslovanskej vzájomnosti Jána Kollára. Po dostavbe k pôvodnej časti, domu kt. slúžila od r. 1983 ako pamätná izba, vznikla v r. 2010 nová expozícia. Múzeum je pod správou obecného úradu v Mošovciach. Nájdem tu znápaný život básnika od narodenia, cez štúdiá, jeho knižské pôsobenie v nemeckej Lobede až po jeho starobu. Ďalšia časť expozície zachytáva jeho tvorbu, medzi ktorú nepochybne patrí Slávy dcéra či vydanie Národných spievaniek. V expozícii sa nachádzajú aj materiály k Spoločnosti Jána Kollára v Prahe, ktorá vznikla v roku 2004 a venuje sa šíreniu odkazu Jána Kollára v súčasnosti.

Expozícia slovanského múzea A. S. Puškina Brodzany

- Literárne múzeum A. S. Puškina v Brodzanoch patrí pod správu SNK v Martine. Múzeum vzniklo v r. 1979 v budove renesančného kaštieľa zo 17. storočia. Toto miesto „ožilo“ po smrti A. S. Puškina, ktoré často navštevovala jeho manželka Natália a jeho deti. Súčasťou areálu je historický park spolu s 10 bustami významných slovenských a ruských spisovateľov od známych slovenských výtvarníkov. V blízkosti múzea je rodinná hrobka pôvodných majiteľov kaštieľa – kaplnka Friesenhofovcov. Posledné miesto odpočinku tu má sestra Puškinovej manželky.

Literárne múzeum Martin

Už v roku 1870 v nej bola návštevníkom sprístupnená prvá národná múzejná expozícia archívneho, knižného, galerijného a národopisného zamerania. Dnes slúži ako priestor na prezentáciu dejín slovenskej literatúry a knižnej kultúry. Uskutočňujú sa v nej dočasné tematické výstavy. Literárne múzeum SNK organizuje aj kultúrne a vzdelávacie podujatia so vzťahom k slovenskej literatúre. Súčasťou sú lektorované prehliadky Národného cintorína, kde sú pochované významné slovenské osobnosti

Expozícia Slovenského literárneho múzea Martin

Národný cintorín Martin

- Vznik koniec 18. stor. zač. 19. stor. vyprofilovaný na národný cintorín
- Oficiálne pomenovanie – Národný cintorín sa používa od r. 1967 – cintorín vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku
- Cintorín v práve mesta Martin v spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou
- Miesto posledného odpočinku až vyše 400 významných osobností, ktorí prispeli k udržaniu slovenského národného života
- Slovenská národná knižnica spravuje 43 náhrobníkov a zabezpečuje lektorované prehliadky Národného cintorína.

Expozícia Tatrín a Žiadosti slovenského národa Liptovský Mikuláš

Komplex historických budov je napojený na evanjelický kostol z roku 1785, ktorého súčasťou je aj evanjelická fara, v ktorej pôsobil ako kňaz **M. M. Hodža**.

Evanjelická fara bola miestom založenia *kultúrno-osvetový spolok Tatrín* a 10. mája 1848 tu boli spísané *Žiadosti slovenského národa*. Expozícia *Tatrín a Žiadosti slovenského národa* je súčasťou Literárnohistorického múzea Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši. Expozícia ukrýva dobový nábytok, vzácne knihy, dobové dokumenty a obrazy dokazujúce dôležité postavenie Liptovského Svätého Mikuláša ako jedného zo stredísk národného a politického života na Slovensku v polovici 19. storočia.

Pamätný dom J. G. Tajovského v Tajove

Expozícia venovaná veľkánovi J. G. Tajovskému a jeho celoživotnému prínosu pre oblasť literatúry sa nachádza v malejnej ševcovnici v Tajove pri Banskej Bystrici. Navštevníci sa môžu oboznámiť s tvorbou spisovateľa, dobovými predmetmi či osobnosťami obce, ktoré mali vplyv na autora: konateľ spolku s jeho manželkou, taktiež spisovateľkou Hanou Oregovou Lágovou. Časť expozície je vyhradená slávnejmu tajovskému rodu: vynálezcom, maľarom, kňazovi Jozefovi Morgalovi a ďalším. Časť expozície odzrkadľuje ľudskú stránku mŕtveho tajovského.

Banka lásky Banská Štiavnica

<p>1 Hlavná atrakcia TREZOR LÁSKY</p>	<p>2 Hovoriace obrazy ako z Harry Pottera</p>
<p>3 Unikátny Láskomer</p>	<p>4 Magické maďiá</p>

<p>5 Interaktívne oživovanie veršov</p>	<p>6 Zaľúbená pošta</p>	<p>7 Rukopis Najdlhšej Lúbostnej básne sveta</p>
<p>8 Nebo Lásky</p>	<p>9 Slávni herci</p>	<p>10 Dojatie, zábava aj zimomriavky</p>

Banka lásky vznikla na podporu spopularizovania Sládkovičovej Maríny ako najdlhšej lúbostnej básne sveta. Myšlienkou ukrytou v lúbostnej básni chceli spojiť viacerých zaľúbených. Lúbostný príbeh Maríny a Sládkoviča začali autori projektu dávať do porovnania s príbehom Rómea a Júlie. Chceli tak Banskú Štiavnicu spopularizovať a premeniť ju na novú Veronu. Historický dom z prvej polovice 16. storočia, v ktorom prežila Marína – Mária Pischlová väčšiu časť svojho života, prešiel mohutnou rekonštrukciou, ktorá trvala 2 roky. Jedinečnosť tohto projektu zmenila polorozpadnutý objekt na Banku lásky, ktorá má neustále sprítomňovať poslanstvo Sládkoviča, ktoré za sebou zanechal v podobe svojej tvorby, ale i lúbostným poslanstvom pre všetkých ľudí súčasnosti. Interaktívna expozícia zaujme mladých i tých skôr narodených.

Dňa **3. októbra 2022** bolo témou stretnutia: Bariéry pri čítaní s porozumením a spôsoby ich odstránenia. Členovia klubu si vymenili skúsenosti a postrehy, ako podporiť žiakov k takým činnostiam, ktoré by dopomohli zlepšiť ich čítanie s porozumením. Vplyvom rozvoja technológií klesá u našich žiakov záujem o čítanie kníh a radšej sa venujú čítaniu rýchlych a častokrát neoverených, prípadne zavádzajúcich správ a informácií na internete. Obsahu čítaného textu niekedy nerozumejú a nedokážu v texte hľadať dôležité informácie. Zvládnuť čítanie po technickej stránke a porozumieť čítanému textu je pre viacerých žiakov náročná činnosť. Problémom je aj to, že žiaci si musia zvyknúť na viacerých vyučujúcich a vyššiu mieru samostatnosti. Týka sa to aj samostatnej prípravy na vyučovanie, samostatnosti pri písaní domácich úloh, prečítania textu v učebnici.

PROBLÉMY ŽIAKOV PRI ČÍTANÍ

- nie sú motivovaní prečítať text
- vôbec nerozumejú tomu čo čítajú
- čítajú pomaly, text nedočítajú
- uniknú im informácie z neprečítaného text
- nevšimnú si podstatné informácie
- Naopak, všimajú si nepodstatné informácie

ZÁKLADNÉ ČITATEĽSKÉ ZRUČNOSTI A STRATÉGIE

- Kladenie si otázok
- Predvídanie
- Odvodzovanie
- Zhmutie
- Vizualizácia
- Monitorovanie

ČO SA DÁ VŠIMNÚŤ PRI ČÍTANÍ ŽIAKOV

- Je vôbec čitateľom? Je pre neho čítanie dôležité?
- Je schopný sústrediť sa na čítanie?
- Dokáže vyhľadávať informácie?
- Vie zhrnúť text?
- Overuje si pri čítaní svoje porozumenie textu?
- Klade si otázky počas čítania?

ČO SA DÁ VŠIMNÚŤ PRI ČÍTANÍ ŽIAKOV

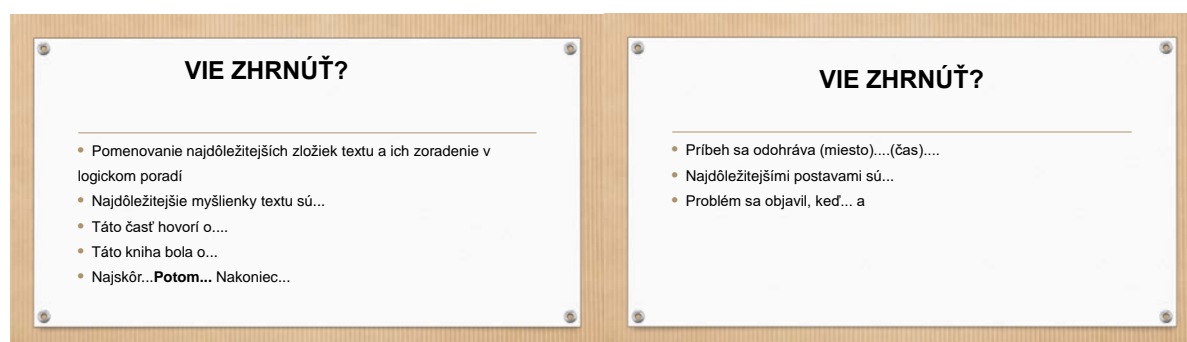
- Uvažuje nad tým ako bude ďalej text pokračovať?
- Vie sformulovať čo vyplýva z textu?
- Hľadá a nachádza súvislosti?

Špecifikom práce klubu je aj odporúčenie a štúdium odbornej pedagogickej literatúry so zameraním na riešenie problémov, ktoré problematika čitateľskej gramotnosti prináša, a tiež štúdium platnej pedagogickej dokumentácie a analýza spracovaných teoretických poznatkov.

Porozumenie textu spočíva v tom, že jednotlivec je schopný efektívne pristupovať k významom slov a integrovať ich do kontextu. Žiak je schopný spracovať také informácie z neznámeho textu, ktoré nie je jednoduché nájsť, musí preukázať detailné porozumenie textu a musí vedieť posúdiť, ktoré informácie z textu sú podstatné. Takýto žiak je schopný kriticky hodnotiť, formulovať hypotézy založené na konkrétnych vedomostiach a reagovať na neočakávané situácie.

Diskutujúci sa zhodli v názore, že mnohí učitelia si pojmy čitateľská gramotnosť, čítanie s porozumením automaticky spájajú len so slovenským jazykom, a to jeho literárnou časťou. Tvrdia, že je to vec len jazyková, a teda by sa o ňu mali starať slovenčinári. Pravdou však je, že čítanie s porozumením je „prierezová“ analyticko-syntetická činnosť, ktorú žiaci potrebujú nasávať vo všetkých predmetoch, a preto ju musia v každej vyučovacej hodine rozvíjať všetci učitelia. Podobne, logické myslenie treba používať a rozvíjať nielen na hodine matematiky, fyziky, prírodovedy, dejepisu, ale i na hodine slovenčiny. Učitelia v praxi často vidia, že žiak nevie vyriešiť slovnú úlohu, pretože nevie z textu zistiť, čo je dané, čo má vypočítať či riešiť. Je teda neúspešný hneď v prvej fáze, ktorá nesúvisí na prvý pohľad s matematikou, ale s čítaním s porozumením. Medzi učiteľmi iných predmetov ako slovenského jazyka a literatúry teda pretrváva mylný názor, že čitateľská gramotnosť predstavuje iba dobré zvládnutie techniky čítania a čítanie s porozumením a jeho rozvoj je prácou iba učiteľov slovenského jazyka a literatúry. Čítanie s porozumením by malo byť súčasťou väčšiny vyučovacích hodín v rámci rôznych predmetov. Na to, aby sa tento cieľ naplnil

a aby nevznikali bariéry, je potrebné, aby učitelia všetkých predmetov mali dostatočné kompetencie na realizáciu tohto zámeru.

Z veľmi konštruktívnej diskusie vyplynul záver, že zaoberanie sa úspešnosťou čítania s porozumením na stredných školách je potrebné, pretože čítanie s porozumením je nevyhnutnou súčasťou vzdelávania, edukačného procesu, ako aj trávenia voľného času. Vo vzájomných úvahách sa do popredia dostávali otázky, prečo vznikajú pri čítaní s porozumením bariéry, čo je dôvodom nízkej úrovne čitateľskej gramotnosti našich žiakov.

Dôsledky nízkej úrovne čitateľskej gramotnosti je možné zdôvodniť, zachytiť a vysvetliť všetky jej príčiny. Vieme, že popri škole vstupuje do hry množstvo ďalších faktorov (rodinné prostredie, široké sociálne i ekonomické zázemie žiakov...), takže školský systém so svojím obsahom a metodikou práce je len jedným z nich. Hádať vinu výlučne na učiteľov by bolo nepresné. No napriek tomu členovia klubu zdôraznili, že účinok školy by mal byť dominantný.

Všetci si uvedomujeme, že úspešnosť čítania s porozumením ovplyvňujú nielen genetické predispozície, motivácia, intelektové schopnosti, čitateľské stratégie, postoje a poruchy učenia, ale aj vonkajšie faktory, napr. rodina, škola, záujmová činnosť. Oba faktory sa v spomínanom procese navzájom podmieňujú. Preto pri odstránení bariér treba zohľadniť aj tento aspekt riešeného problému. Napr. obaja rodičia a ich vzdelanie sa podieľajú na úspešnosti čítania s porozumením. Na zistenie úspešnosti čítania s porozumením a vzťahu čítania s porozumením so vzdelaním rodičov boli použité rôzne výskumné metódy. V rozhovoroch sme hľadali odpovede na otázku, ako pomôcť žiakovi prekonať bariéry a čo by mohlo byť pre žiakov ideálnym pomocníkom na osvojenie a zdokonalenie si čítania s porozumením, a tiež aj na rozvoj čitateľskej gramotnosti informačných textov.

Ďalší ťahajúci sa problém členovia klubu pomenovali v súvislosti s prácou s prvkami. Ak žiak nečíta s porozumením na konci povinnej školskej dochádzky, chyba nastala už v materskej škole a na prvom stupni základnej školy. Postupne sa prehlbovala vplyvom nepochopenia potreby čítania na jednotlivých odborných hodinách. To znamená, že neboli dobre rozvíjané napr. úlohy súvisiace s chápaním čítaných slov, s pochopením významu viet i súvislého textu. Uvedomujeme si, že je nevyhnutné zmeniť to. Pomôcť môžu napríklad učitelia, ktorí by mali žiakovi klásť priame otázky a vyhýbať sa otázkam, ktoré uvádzajú žiaka do rozpakov. Je dobré, aby učitelia povzbudzovali žiakov.

Odporúčame stále ukazovať žiakovi, že nás zaujíma, čo hovorí, používať rôzne neverbálne prejavy správania, ako napríklad očný kontakt, priateľský postoj, súhlasne kývať hlavou. Mladým kolegom sme odporučili, že by mali byť empatickí. Významné pozitívne zistenia sú, že bariéry pri čítaní s porozumením sa dajú prekonať. Spôsoby ich odstránenia sú náročné, ale je dôležitá spolupráca všetkých učiteľov. Vyučujúci by mali k žiakom pristupovať citlivo a priateľsky. Motivácia zohráva v tomto procese dôležitú úlohu. Je to spôsob, ako dostať žiakov tam, kam chceme, bez toho, aby si uvedomili, čo je zámerom učiteľa a je jeden zo spôsobov prekonania žiackych bariér pri čítaní.

Učiteľ je ten, kto má vytvoriť prostredie, v ktorom prevláda rešpekt a vzájomné akceptovanie sa. Okrem prostredia je potrebné využívať aktivity, ktoré pomáhajú žiakom pochopiť a uvedomiť si dôležitosť zvládnutia čítania s porozumením. Aby mohol učiteľ správne viesť rozhovor so žiakmi v triede, musí nastoliť dôveru. Žiak sa musí pri čítaní cítiť bezpečne, neohrozene, aby dokázal obsah porozumieť bez strachu, otvorene a úprimne. Učiteľ by mal žiakovi ukázať, že mu naozaj záleží na tom, čo hovorí a odstrániť žiakov strach, a to nielen z rozhovoru s učiteľom, ale aj strach z čítania.

V závere bolo treba pripomenúť, že napriek všetkému, neexistuje ideálna metóda, ktorá by fungovala pre všetkých vždy, všade a za každých okolností. Žiaci sú jedinečné osobnosti, pre ktoré nikdy nebude existovať rovnaký návod. Dôležité je nikdy neprestať hľadať, čo funguje u jednotlivého žiaka.

Na druhom októbrovom stretnutí pedagogického klubu **10. októbra 2022** sme sa venovali inovatívnym a aktivizujúcim vyučovacím metódam pri čítaní s porozumením. Zdôraznili sme význam týchto metód z hľadiska prínosu v oblasti rozvoja tvorivosti, komunikácie, rozvoja tímovej práce, získavania vedomostí či pri práci s informáciami vôbec. Aktivizujúce metódy musia byť účelne zvolené, prihliadajúc na spôsob prijímania a spracovania informácií, t. j. učebný štýl žiaka. Ten sa mení na základe jeho osobnostných vlastností a prístupu k vyučovaniu. Najúčinnjšie sú také metódy, ktoré umožňujú žiakovi rozvíjať sa a rásť. Medzi základné druhy inovatívnych metód patria diskusné, situačné a inscenačné metódy, didaktické hry, heuristické metódy, metódy dramatizácie a metódy kritického myslenia. Pomerne obľúbené sú aktivizujúce vyučovacie metódy prostredníctvom sprostredkovaného zážitku, kde plným právom zaraďujeme dramatické hry. Tie vynikajú prirodzenosťou, spontánnosťou, hravosťou, tvorivosťou, fantáziou či originalitou. Podstatou ich koncepcie je hranie príbehu alebo situácie, v priebehu ktorej si žiaci osvojujú charakter postavy pri plnom zapojení neverbálnych prejavov do dramatizácie. Vybrané inovatívne aktivizujúce metódy musia byť čo najúčelnejšie zvolené, nadväzujúc na reálnu životnú situáciu, aby dokázali žiaka zaujať a podnietiť ho k aktivite a tvorivosti. Ako ilustratívny príklad sme zvolili dramatickú hru – Kým kohút nezaspieva.

Úvod

Vzdelávanie človeka je celoživotný proces. Cieľom vzdelávania je skvalitnenie života jednotlivca.

V období technického rozmachu, keď sa dá takmer každá informácia nájsť na internete, sa prioritou vzdelávacieho procesu stáva rozvoj osobnosti človeka, jeho sebavedomia, schopnosti medzilidskej komunikácie a spolupráce. Úlohou učiteľa je podnietiť žiaka k činnosti, ukázať mu možnosti ako tvorivo a flexibilne riešiť problémy reálneho života. Aktívny, tvorivý učiteľ má v žiakovi prebudiť záujem o poznatky a podnietiť ho k činnosti.

Preto je v edukačnom procese vo vzdelávaní dospelujúcich veľmi dôležité vedieť správne zvoliť vhodné vyučovacie metódy.

Slovenský jazyk literatúra patrí do vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia. Štátny vzdelávací program uvádza

V predmete Slovenský jazyk a literatúra sa kladú do popredia ciele rozvíjania komunikačných schopností žiakov. Zdôrazňuje sa chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo sa vo vyučovaní premení do zámerného preferovaniarozvoja komunikačných kompetencií v rámci komunikačno-zážitkového modelu vyučovania slovenského jazyka a literatúry. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú čo najväčšom rozsahu interpretačno-hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.(ISCED 3)

Vyučovacie metódy:

Metódou rozumieme cestu smerujúcu k cieľu, špecifickú činnosť učiteľa, ktorá rozvíja vzdelanosť žiakov a vedie ich k dosiahnutiu stanovených výchovno - vzdelávacích cieľov, pričom dôležitú úlohu zohráva vzajomná spolupráca učiteľa a žiaka, ale aj aktivita žiakov .

Vyber metód musí vyhovovať obsahu vyučovacej hodiny, žiakom, učiteľovi, materiálno - technickému vybaveniu a cieľu vyučovacej hodiny.
Pri výbere metód a formulovaní úloh **treba klásť dôraz** na to, aby:
- súviseli s osvojovaným učivom,
- vychádzali z reálnych životných situácií, záujmov žiakov a ich skúseností, čím upútajú pozornosť študentov a motivujú ich k aktivite a tvorivosti,
- zodpovedali intelektuálnym možnostiam študentov,
- poskytovali študentom zážitok,
- pri riešení úloh získavali žiaci a študenti nové poznatky a postoje, ktoré môžu využívať v ďalších životných situáciách,
- poskytovali šancu na sebarealizáciu všetkým žiakom a študentom.

Inovatívne metódy a ich prínos

Inovatívne metódy sú hodnotené ako veľmi účinné pre rozvoj tvorivosti, komunikácie, timovej práce a prínosné pre získavanie vedomostí aj účinné pri práci s informáciami

Rozdiel medzi tradičnou školou a modernou je v tom, že obsah vzdelávania nechápeme len ako cieľ, ku ktorému smeruje škola a žiak, ale obsah sa chápe ako prostriedok rozvoja žiaka. Obsah je tým, čo si má žiak nielen osvojiť, ale prostredníctvom neho rozvíjať a formovať psychické poznávacie procesy. (Petlák, E., 2003)

Druhy inovatívnych metód:

Diskusné metódy
Najčastejšie využívané sú rozhovor, dialógizácia. Podstatou komunikácia medzi učiteľom a žiakmi navzájom. Dochádza k vzájomnej výmene názorov, skúseností, informácií, pričom sa musia navzájom očakávať a počúvať.

Situčné metódy
Tieto metódy učia žiaka riešiť konkrétne reálne životné situácie. Podstatou situčnej metódy je hľadanie postupov vedúcich k vyriešeniu istej konkrétnej situácie, problémového prípadu.

Interaktívne metódy
Ich podstatou je sociálne učenie žiakov na modelových problémových situáciách simulácií udalostí pričom sa kombinuje hranie rolí s riešením problému.

Žiaci sa hraním môžu preveriť či to, aké tpe, ocitnúť sa v nejakej situácii a navrhnúť vhodné konanie, riešenie.

Didaktické hry
Cieľom didaktických hier by malo byť aktivizovanie žiakov, motivácia opodnecovanie ich tvorivosti. Najčastejšie sú využívané pri inštruktívne.

Heuristické metódy
Žiaci sú postavení pred určitú problémovú situáciu, problémovú úlohu, ktorú majú vyriešiť. Narazia na problém, môžu rozmýšľať, na čo im nestažia doterajšie poznatky, musia analyzovať, objavovať, riešiť navodenú situáciu a učiteľ sa stáva ich partnerom, radcom.

Metódy dramatické
Vyučovanie dramatickou má blízko k inštruktívnej metóde. Tu sa však komplexnejšie využívajú princípy drámy a divadelné postupy.

Metódy kritického myslenia
Majú byť akými nástrojmi, ktorý vedie žiakov k porozumeniu učiva, k odhadnutiu vzťahov medzi osvojovanými faktami, k vytváraniu vlastného názoru a celkovo k prehlbeniu poznatkov. Získanie informácií nie je cieľom, ale prostriedkom.

Problémové vyučovanie

Najúčinnnejším spôsobom je riešenie problému analýzou, lebo rozvíja myšlienkové operácie žiakov. Proces riešenia problému pozostáva z nasledovných fáz:

1. Nastolenie – objavenie problému. Žiak sa v tejto fáze stretáva s ťažkosťou, konfliktom, ktorý chce riešiť, ktorého sa chce zbaviť.
2. Vymedzenie intelektuálnej ťažkosti. Žiak skúma podstatu problému.
3. Formulácia hypotéz. Žiak tvorí predpokladaný model, spôsob riešenia problému.
4. Závodovanie, overovanie hypotéz. Žiak uplatňuje predchádzajúce skúsenosti.
5. Návrat k niektorej z predchádzajúcich fáz. Ak žiak zistil, že sa v niektorej fáze dopustil chyby, pokúša sa ju nájsť a chybu odstrániť.
6. Vyriešenie problému. Žiak formuluje závery.
- Z uvedeného vyplýva, že žiak je v jednotlivých etapách riešenia problému v úlohe bádateľa.

Zážitkové vyučovanie

Problémovo orientované vyučovanie

Majú byť akými nástrojmi, ktorý vedie žiakov k porozumeniu učiva, k odhadnutiu vzťahov medzi osvojovanými faktami, k vytváraniu vlastného názoru a celkovo k prehlbeniu poznatkov. Získanie informácií nie je cieľom, ale prostriedkom.

- Základné kroky sú:**
1. prezentácia problému,
 2. diskusia o probléme v malých skupinkách, zvyčajne 5 – 8 žiakov, formou brainstormingu, formulácie myšlienok a prezentácie vedomostí, identifikácia toho, čo potrebujú vyhľadať a naučiť sa - špecifikácia plánu postupu riešenia,
 3. Individuálne štúdium žiakov, zhromažďovanie údajov, informácií, tvorba databáz, atď.,
 4. stretnutie skupiny, kde žiaci prezentujú vedomosti a informácie - svojím spoložiakom a spoločne pracujú na probléme,
 5. prezentácia riešenia problému skupinou,
 6. sumarizácia napriečnou, prepomenia nových a starých vedomostí a - prezentácia toho, kto čím prispel k riešeniu problému.
- Problém je základnou a najdôležitejšou zložkou problémového vyučovania - je to niečo, čo je problematické pre žiaka a čo nie je schopný vyriešiť na základe súčasných vedomostí, zručností a myslenia. Podstata problémov v problémovom vyučovaní je to, že nie sú úplne opísané, niektoré si len naznačené a súčasne tie - vychádzajú z reálnych situácií. Je potrebné, aby šlo o pochopenie problému - jeho porozumenie; môže byť prezentovaný v rôznej forme, napr. ako scenár, skladačka, diagram, dialóg, otázka, vtip, e-mail, poster, básne, konkrétne predmet alebo video. Najdôležitejšia je, aby bol problém prezentovaný žiakom ešte predtým, ako k nemu dostanú podporné informácie, napr. so forme vyvetvenia. Ak najväčšiu potrebu žiakom vyvetvenia - a oni riešenia problém (úlohu), ktorý na vyvetvenie - nadvikuje a vychádza z neho, ide o aplikáciu a deduktívny spôsob vyučovania.

Medzi aktívujúce – zážitkové vyučovacie metódy patria aj DRAMATICKÉ HRY

• Dramatické hry

- Dramatické hry sa vyznačujú prirodzenosťou, spontánnosťou, hravosťou, tvorivosťou, fantáziou, originalitou. Sú založené na hrovej aktivite, a preto sú pre žiakov príťažlivé. Dramatická hra by nemala byť len hraním „niečoho“, mala by mať svoj cieľ: rozvíjať pamäť, vnímanie, fantáziu, komunikačné zručnosti a podobne. Podstatou tejto metódy je hranie príbehu alebo situácie, pričom žiaci preberajú na seba určitú rolu a podľa nej sa správajú a reagujú. Žiaci môžu premeniť prozaický literárny text na dramatický útvar.
- Základom je hra v role a cieľom je dosiahnuť, aby si žiaci uvedomovali charakteristické vlastnosti postavy, ktorú budú stvárňovať.
- Žiaci si vytvoria scenár, ktorý verne, podrobne alebo voľne reprodujú a hrajú. Dramatizácia je spojená s uplatnením reči a neverbálnych prejavov (mimika, gesta, pohyby) a s použitím rekvizit a kostýmov.

Medzi aktívujúce – zážitkové vyučovacie metódy aj IMPROVIZÁCIA S DEJOM

Improvizácia s dejom

- Žiaci si prečítajú úryvok z literárneho diela. Potom túto situáciu rozvíjajú, uvažujú, čo situáciu predchádzalo a čo bude nasledovať. Žiaciajúmu pozíciu postáv a situáciu rozohrajú.
- Pri vymýšľaní rozvíjania deja môžu žiaci alebo učiteľ hranú situáciu podľa potreby „zmraziť“, porozprávať sa, zareflektovať potrebné prvky a potom situáciu „rozmrziť“ a vkomponovať do hrania vymyslené prvky a podobne

Riadené čítanie

- Využíva sa pri uvedení čítania literárneho textu. Čítaný text učiteľ rozdelí na časti. Pred prečítaním každej časti učiteľ položí žiakom otázku, ktorá ich má motivovať pri ďalšej práci. Po prečítaní vedú debatu o ich pocitoch nad jednotlivými pasážami textu. Pred čítaním môže učiteľ položiť otázku, ako sa asi bude vyvíjať príbeh ďalej

Dráma

Dramatické čítanie, resp. deklamácia textu drámy, či **hranie rolí**, zodpovedá zážitkovému modelu vyučovania.

Téma: Ivan Bukovčan: Kým kohút nezaspieva

Tematický celok: Dramatická literatúra – tragická dráma.

Kľúčové pojmy: tragédia, existencializmus, životná filozofia, zrada.

Cieľová skupina: 3. ročník SŠ.

Ciele:

Kognitívny: Urobí rozbor hry patriacej do literatúry po r. 1945.

Afektívny: Všímať si správanie človeka v krajnej životnej situácii.

Psychomotorický: Zahrať rolu z drámy.

Pomôcky: texty hry z Čítanky pre 3. ročník gymnázií a SOŠ.

Metódy: hranie rolí, riadené čítanie, predviedanie.

Forma: riadený rozhovor.

Úvod

Motivačný rozhovor:

Uj ste sa ocitli v ďalšej situácii, keď ste sa nevedeli prmiečo rozhodnúť? Ako ste rozmýšľali? Čo nakoniec zaváhlo, že ste sa rozhodli

Analýza drámy Kým kohút nezaspieva

Žiakom na báze dobrovoľnosti pridáme jednotlivé úlohy drámy.

Hráme úryvok z prvého dejstva, siedmy výstupčích a predošli. Zohľadňujeme prítomscénické poznámky v texte.

Realizujeme riadené čítanie. Rozvíjame kritické myslenie pri analýze umeleckého textu. Po

prečítaní pasáže hľadáme odpovede na otázky:

1. Uvedte dôvod, prečo je v pivnici rodinného domu zaistených desať osôb?
2. Kto im dôvod tohto „váženia“ príde vysvetliť?
3. Poznajú sa postavy navzájom? Odkiaľ? Je tam niekto cudzí? Doložte textom.

- **Hráme** úryvok z druhého dejstva, druhý výstupčích a predošli.

Zadáme otázky:

1. Aké emócie ovládnu rukojemníkov, keď sa dozvedia o tom, že major vďaka žiada smrť len jedného z nich. Uvoľní sa atmosféra napätia?
2. Koho by najradšej obetovali? Prečo? Argumentujte úryvkontextu

- Zadáme **hranie rolí** a vyzveme desiatich (postavy príbehu), aby si pripravili 1 vážny argument, prečo oni nemôžu zomrieť, obetovať sa, a tak zachrániť životy ostatných deviatich.

Argument žiaci volia podľa mena postavy, ktorým je ona sama charakterizovaná. Postavy: záľubníkanka a Ondrej, starac Terezáč, babica (pôrodná asistentka) Babjaková, zverolekár Šustek, holič Uhrík, učiteľ Tomko, pani lekárnikova, prostútka Marika Mondoková Tulák (ušíel z transportu do koncentračného tábora).

Ostatní žiaci majú označiť vhodné obete a uviesť dôvod svojho výberu. [Je ľahké poslať na smrť človeka?]

Žiaci vytvoria 3 veľké skupiny, aby domýšľali možné pokračovanie príbehu **Metódou predviedania** v tomto príbehu rozvíjame nielen fantáziu, ale formujeme aj istý morálny kódex človeka

Sformulujeme znaky tvorby autora:

- trojjednota miesta, času, deja (vplyv antickej tragédie)

- v hre je dôležitá etická myšlienka a jej objasňovanie

- vplyv amerensé katastrofické situácie

- prvky existencializmu = postava v ohrození života

- hrdinstvo = povinnosť každého človeka

- hyperbolizácia ľudských vlastností

Idea: Človek musí zostať človekom za akýchkoľvek ajých najťažších životných situácií

Záver:

- Čo znamená zradíť sám seba? Čo má pre vás najväčšiu hodnotu? Ktoré vaše presvedčenie by ste nechceli nikdy porušiť?

Graficky načrtnite kompozičnú krivku tejto drámy

Dňa **7. novembra 2022** sa členovia pedagogického klubu stretli, aby si vymenili svoje skúsenosti s prácou s umeleckým textom. Všetci zhodne konštatovali, že žiaci majú menší problém s prozaickým dielom, väčší problém im robí básnický text. V ďalšej časti spoločne analyzovali vybrané literárne diela a navrhli aktivity, ktoré by mohli byť nápomocné pri rozbere umeleckých diel. V diele od Martina Kukučina Keď báčik z Chochoľova umrie východiskom práce s textom bola analýza etických pojmov, ako: etika, zmysel života, morálne rozhodovanie, povinnosť a svedomie, humanizmus ako morálny princíp, morálny konflikt. Vyučujúci navrhli, aby žiaci pracovali v skupinách. Výstupom ich analýzy bude charakteristika jednotlivých schopností človeka, ako sú komunikatívnosť, kreativita, samostatnosť, zodpovednosť, schopnosť učiť sa a uvažovať, hodnotiť a zdôvodňovať. Niektorí členovia sa pochválili svojimi skúsenosťami z predchádzajúcich rokov. Žiaci sa veľmi kreatívne popasovali s dvoma zadaniami:

1. Napíšte 4 – 5 viet, ktoré usmernia konanie Aduša Domanického a poradte mu, ako konflikt vyriešiť.

2. Vytvorte vlastnú predstavu pokračovania poviedky.

Vyučujúci SJL skonštatovali, že mladí majú blízko k „láskavému Kukučinovmu humoru“. Postavu

nechajú, aby si sama uvedomila svoje chyby. Nadradenosť, povýšenectvo, lenivosť nemôžu byť vlastnosťami, ktoré človeka privedú k šťastnému životu. Ale všetci robíme chyby a len silné osobnosti si ich uvedomia, priznajú a dokážu sa z nich poučiť.

Prácu s poetickým textom reprezentovala ukážka od Pavla Országha Hviezdoslava z lyrického cyklu Prechádzky letom, konkrétne báseň: Dvojako rodili raz slovenské polia...

Žiaci v rámci ideovo-estetického rozboru určia a odôvodnia druh lyriky, umelecké jazykové prostriedky, rým. Vlastnými slovami vyjadria hlavnú myšlienku, aj ostatné myšlienky, ktoré jednotlivé verše evokujú. Opäť zaujímavým môže byť záver rozboru, keď žiaci nakreslia, čo v nich báseň vyvoláva (v každom zvlášť, ale môže to byť aj jeden obrázok).

Dňa **14. novembra 2022** sme na stretnutí členov pedagogického klubu konkrétne predstavili rôzne organizačné formy vyučovania, ktorými sa rozvíjajú čitateľské zručnosti v našej škole. Zamerali sme sa na: exkurzie, návštevy divadelných predstavení (SND, Mestské divadlo v Žiline, Komorné divadlo v Martine, oblastné divadlá), súťaže, besedy.

Osobitnú pozornosť by sme mali venovať práci v krúžkoch a výberu diel v rámci mimočítankového čítania.

Aktivity vedúce k čítaniu krásnej literatúry a odbornej lit.

Mimočítankové čítanie – aby sme žiakov **motivovali** k čítaniu, **môžeme využívať** rôzne spôsoby:

- besedy v triede: jeden – dvaja žiaci besedu vedú (nutná príprava, otázky odkonzultovať, ot. problémové – rôzne zdroje na štúdium), ostatní majú dielo prečítané a pripravené citáty

Aktivity vedúce k čítaniu krásnej literatúry a odbornej lit.

■ Mimočítankové čítanie – aby sme žiakov **motivovali** k čítaniu, **môžeme využívať** rôzne spôsoby:

- besedy k dopredu zadaným citátom, žiaci majú dlhší čas na vypracovanie, **kontext** citátov hľadajú v diele, prácu vypracujú písomne

S veľkou odozvou sa v našej škole stretla akcia Európsky deň jazykov (žiaci si pripravujú materiály, čítajú, tvoria) a napriek prerušeniu vzájomného stretávania sa počas doby ovplyvnenej koronavírusom pokračujeme Hviezdoslavovým Kubínom.

Aktivity vedúce k čítaniu krásnej literatúry a odbornej lit.

■ **Návštevy historických miest:**

Bratislava, Viedeň, Košice, Krakov, Praha, Levoča, Banská Štiavnica, Martin...

- vybraní žiaci si dopredu pripravujú pre ostatných žiakov z rôznych zdrojov (internet, súkromná knižnica, školská, mestská knižnica...) rozprávanie o histórii mesta, o významných osobnostiach mesta...

Aktivity vedúce k čítaniu krásnej literatúry a odbornej lit.

■ **Návšteva múzeí:**

- J. Kráľa v Liptovskom Mikuláši a evanjelického a katolíckeho kostola v Lipt. Mikuláši
- P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne
- L. Štúra v Modre
- Múzeum M. Benku v Martine – žiaci si pripravujú odborné poučenie

V rámci upevňovania medzipredmetových vzťahov navštevujeme literárne múzeá (Martin), Maticu slovenskú v Martine, Slovenskú národnú knižnicu v Martine, SND, Mestské divadlo v Žiline, ND v Prahe, Východoslovenské divadlo v Košiciach, SNG v Bratislave, Považskú galériu v Žiline, kaštieľ v Radoli...

Aktivity vedúce k čítaniu krásnej a odbornej literatúry

- Návšteva **literárnych múzeí**: Martin...
- Návšteva **Maticy slovenskej** v Martine
- Návšteva **Slovenskej národnej knižnice** v Martine – jeden žiak, resp. dvaja si pripraví/ia informácie o Martine v čase, keď bola kultúrnym a spoločenským centrom národného života – **samoštúdium, odprezentovanie**

Aktivity vedúce k čítaniu krásnej a odbornej literatúry

- Návšteva SND, Mestského divadla v Žiline, ND v Prahe, Východoslov. Divadla v Košiciach...
- Žiaci si pred predstavením **vyhľadajú informácie** o divadelnej hre a **prečítajú si ich** – **samoštúdium, medzipredmetové vzťahy, rôzne variácie** – **polovica si pripraví, polovica nie...potom porovnanie**

Aktivity vedúce k čítaniu krásnej a odbornej literatúry

- Návšteva SNG v Bratislave
 - Návšteva Považskej galérie v Žiline – žiaci si pripravia o umelcoch, ktorí vystavujú napr. v SNG
- Každý žiak si pripraví **podrobnejšie o jednom umelcovi**; ak ideme autobusom, tak 2-3 nás poinformujú o tom, čo si našťudovali

Aktivity vedúce k čítaniu krásnej a odbornej literatúry

- Návšteva kaštieľa v Radoli – žiaci si pripravia podľa internetu alebo z iných zdrojov:
 1. **polovica žiakov triedy** – o stálej expozícii - jeden žiak prezentuje
 2. **polovica žiakov triedy** – o dočasnej expozícii - jeden žiak prezentuje

Z ďalších historických pamiatok sú zaujímavé: návšteva Vlkolínca, Pribyliny, Čičmian, ale i našich hradov: Spišský hrad, Bojnice, Devín...

Aktivity vedúce k čítaniu krásnej a odbornej literatúry

- Návšteva Vlkolínca, Pribyliny, Čičmian – národopisného múzea...
- Návšteva hradov: Spišský hrad, Bojnice, Devín... – žiaci si pripravujú **informácie** napr. v skupinách alebo vo dvojiciach, resp. individuálne; potom jeden zo skupiny **informuje** napr. na **Devíne**, dá sa to aj **skúšať** v triede

V rámci občianskej náuky sa tešia obľube návšteva Národnej rady SR, beseda s poslancami alebo s inými, napr. redaktormi, pracovníkmi z Ústavu pamäti národa, ale aj beseda o drogách, financiách.

Aktivity vedúce k čítaniu krásnej a odbornej literatúry

- Národnej rady SR, **beseda s poslancami alebo s inými, napr. redaktormi, pracovníkmi z Ústavu pamäti národa**- žiaci si pripravujú otázky, **čítajú** a študujú na internete, resp. v knižniciach, možno aj **ohodnotiť**

Aktivity vedúce k čítaniu krásnej a odbornej literatúry

- **Beseda o drogách, financiách....**- žiaci si pripravujú otázky, **čítajú** a študujú na internete, resp. v knižniciach, možno aj **ohodnotiť**

Dňa **5. decembra 2022** sme sa oboznámili s prínosom pojmových máp vo vyučovaní, ktoré majú v oblasti čítania s porozumením obrovský význam. Umožňujú nám pochopiť nové vzťahy a tvrdenia cez už získané vedomosti, ktoré už poznáme a máme uložené v prepojených štruktúrach v našej pamäti. Pojmové mapy nám zásadným spôsobom uľahčujú proces zapamätávania, ktorý je posilnený vizuálnym vnemom. Tento spôsob získavania a upevňovania informácií má oproti nudnému a ťažkému memorovaniu viacnásobné výhody, ktoré sme rozoberali na stretnutí pedagogického klubu. Vďaka pojmovým mapám sú žiaci schopní si osvojenú látku ľahšie vybaviť a jednotlivým informáciám porozumieť v rámci kontextu. Tento spôsob spracovania a upevňovania vedomostí je u žiakov a učiteľov mimoriadne obľúbený a dokonca si ho prisvojili aj viaceré firmy školiace svojich zamestnancov. To dokazuje širokospektrálne využitie pojmových máp a ich významný podiel na správnom porozumení, ktoré sa vyžaduje nielen pre oblasť školského vzdelávania, ale aj bežnej životnej praxe. Na tomto stretnutí sme si rozobrali benefity pojmových máp a oboznámili sme sa s grafickými programami, ktoré nám umožňujú spomínané diagramy vytvárať.

- Pojmové mapy sú výskumnou technikou, ktorá graficky prezentuje vzťahy medzi jednotlivými pojmami

- Je to technika, ktorá pomáha študentom jednoduchšie pochopiť vzájomné prepojenia medzi jednotlivými pojmami

- Dôležitým je prvok vizualizácie

- Predtým ako na vyučovacích hodinách dejepisu začneme využívať pojmové mapy je potrebné študentov oboznámiť s požiadavkami daného cvičenia, pretože pojmové mapy môžu mať veľa foriem a cieľov

ŠTRUKTUROVANÉ A NEŠTRUKTUROVANÉ MAPOVANIE

- Pri štruktúrovanom pojmovom mapovaní je dôležité dané pojmy sformovať do požadovanej štruktúry

- Pri neštruktúrovanom pojmovom mapovaní je zadaný len základný pojem pričom úlohou študentov je hľadať logické napojenie ďalších pojmov

UKÁŽKA ŠTRUKTUROVANÉHO MAPOVANIA

- Samotný vizuálny podnet má naviesť študentov na hierarchické usporiadanie, ktoré je zamerané v tomto prípade na sveské a cirkevné usporiadanie stredovekého sveta. Študenti majú identifikovať pojmy na základe obrázkov a štruktúrovať ich zoradiť

UKÁŽKA NEŠTRUKTÚROVANÉHO MAPOVANIA

Kľúčový pojem, ktorý je zadáný samotným vyučujúcim, následne by mali nadviazať študenti. Je vhodný použiť v evokačnej fáze hodiny, napríklad formou brainstormingu. V následnej fáze by študenti mali hľadať prepojenia a logickú návznosť medzi jednotlivými pojmami – pokiaľ tak nespriamujeme jedná sa len o myšlienkovú mapu a nie pojmovú.

FUNKCIE MAPOVANIA

- Organizujúca
- Vizualizačná
- Podporná
- Inovačná
- Diagnostická
- Prezentáčná
- Objasňujúca
- Efektívizačná
- Dizajnová

USPORIADANIE POJMOVÝCH MÁP

- Hierarchické – najdôležitejší pojem sa nachádza v hornej časti a z neho vychádzajú ostatné smerom dole
- Pavúkove – hlavný pojem sa nachádza v strede a z neho vychádzajú ostatné
- Lineárne – pojmy sú radené za sebou a v hierarchii majú rovnakú úroveň
- Cyklické – pojmy sú usporiadané do kruhu a v hierarchii majú rovnakú úroveň

NEGATÍVA POJMOVÉHO MAPOVANIA

- Časová náročnosť – študenti môžu potrebovať viac času ako vyučujúci predpokladal pri príprave vyučovacej hodiny
- Rozsah témy – pri niektorých témach je riziko, že študenti prídu s obrovským množstvom pojmov, ktoré síce budú tematicky aktuálne, ale pre ich obšírnosť zanikne cieľ cvičenia, prípadne celej vyučovacej hodiny

Na stretnutí pedagogického klubu dňa **12. decembra 2022** sme predostreli jednotlivé stratégie porozumenia textu, bez ktorých nemožno dosiahnuť všetky ostatné kompetencie. Okrem naliehavej potreby práce s textom a sústredeného čítania s porozumením sme kládli dôraz na prepájanie jednotlivých informácií z textu, objavovanie nových poznatkov experimentovaním a vlastnou činnosťou. Pre plnohodnotné uplatňovanie stratégií v rámci porozumenia textu sme navrhli využívať súvislé a nesúvislé texty z rôznych zdrojov, pri ktorých budú môcť žiaci uplatniť logické myslenie, tvorivosť, analytické a syntetické postupy, schopnosť zovšeobecňovať i porozumieť synonymickým a obrazným pomenovaniam či hľadať paralelné spojenia a východiská. Pri čítaní rozlišujeme schematicky tri druhy prepájania informácií, ktoré sa dejú v mysli čitateľa. Patrí medzi ne spájanie textu s inými textami, spájanie textu so svojimi postojmi, prežívaním a spájanie textu so všeobecnými znalosťami.

ROZVOJ POROZUMENIA TEXTU

- Porozumenie textu je spôsob individuálneho rekonštruovania informácií, ktoré sú v texte.
- Každý si vlastne v duchu vytvára vlastnú interpretáciu textu.
- Pri interpretácii sa opiera o vlastné skúsenosti a poznanie sveta.

1. SCHOPNOSŤ IDENTIFIKOVAŤ INFORMÁCIE EXPLICITNE FORMULOVANÉ V TEXTE

- VIE VYHĽADAŤ INFORMÁCIE EXPLICITNE FORMULOVANÉ V TEXTE
- VIE SI INFORMÁCIE ZAPAMÄTAŤ A ZREPRODUKOVAŤ ICH

2. Schopnosť dedukovať z textu

- VIE VYVODIŤ INFORMÁCIE A MYŠLIENKY, KTORÉ Z TEXTU PRIAMO VYPLÝVAJÚ, ALEBO SÚVISLOSTI MEDZI NIMI

3. SCHOPNOSŤ INTERPRETOVAŤ A INTEGROVAŤ MYŠLIENKY A INFORMÁCIE Z TEXTU

- VIE KONŠTRUOVAŤ VÝZNAMY NAD RÁMEC TEXTU
- PRI INTERPRETÁCII NACHÁDZA MEDZI MYŠLIENKAMI Z TEXTU SÚVISLOSTI
- INTEGROUJE A SPÁJA PREDCHÁDZAJÚCE POZNATKY A VEDOMOSTI S INFORMÁCIAMI A POZNATKAMI Z TEXTU

4. SCHOPNOSŤ KRITICKY ANALYZOVAŤ A HODNOTIŤ TEXT

- VIE ANALYZOVAŤ A HODNOTIŤ TEXT NIELN Z Hľadiska OBSAHU ALE AJ FORIEM
- REFLEKTUJE ŠTRUKTÚRU TEXTU, JAZYKOVÉ PROSTRIEDKY, LITERÁRNE ÚTVARY, AUTOROV ŠTÝL
- OPIERA SA O SVOJE PREDOŠLÉ SKÚSENOSTI S ČITANÍM TEXTOV

PRI VYPRACOVÁVANÍ STRATÉGIE ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI VYCHÁDZAME Z NASLEDOVNÝCH ASPEKTOV:

- 1. Dôležitosť a význam čitateľskej gramotnosti v praxi učiteľa
- 2. Motívacia učiteľa zaoberať sa čitateľskou gramotnosťou
- 3. Prístup učiteľa k problematike čitateľskej gramotnosti
- 4. Vedomosti učiteľa v problematike čitateľskej gramotnosti
- 5. Prijatie zodpovednosti za výsledok
- 6. Aktivity, ktoré podporujú čitateľskú gramotnosť
- 7. Spolapríjem učiteľa školy s metodickými orgánmi školy a z učiteľmi
- 8. Zapracovanie ČG do plánu práce školy a do školského vzdelávacieho plánu
- 9. Systématické sledovanie a vyhodnocovanie úrovne čitateľskej gramotnosti
- 10. Sledovanie výsledkov meraní / monitorovacích a národných meraní ČG

METÓDA SQ3R

- S – SURVEY – PRESKÚMAJ
- Q – QUESTIONS – VYTVOR OTÁZKY
- R – READ – ČÍTAJ
- R – RECITE – VOĽNE PREROZPRÁVAJ
- R – REVIEW – ZOSUMARIZUJ

METAKOGNITÍVNE PROCESY V PRIEBEHU ČITANIA

- ŽIACI OBJASŇUJÚ ČASŤ TEXTU
- ŽIACI TVORIA OTÁZKY K TEXTU
- ŽIACI TVORIA SÚHRNY TEXTU/ZOŠEBOCENENIA
- ŽIACI PREDPOVEDAJÚ OBSAH ĎALŠIEHO TEXTU

Na začiatku nového kalendárneho roka dňa **9. januára 2023** sme diskutovali o motivácii k čítaniu – o výbere vhodných metód a postupov na podporu čítania. V úvode sme si pripomenuli význam čítania vo vyučovacom procese, konkrétne faktory, ktoré žiakov motivujú k čítaniu a aktivizujúce vyučovacie metódy: problémovú, zážitkovú a projektovú. Boli pripravené aj pracovné listy, ku ktorým sme sa vyjadrili.

Motivácia k čítaniu – metódy a postupy na podporu čítania (pracovné listy)

PROBLÉMOVÁ METÓDA: TEST z MORFOLÓGIE

1. V pojme *s dubmi* oddeľ od seba tvarotvorný základ a tvarotvorný formant.
2. Podľa ktorého vzoru sa skloňuje podstatné meno *lýtko*?
3. Napiš datív singuláru podstatného mena *kresba*.
4. Z vlastného pomnožného podstatného mena *Čabalovce* urči vzor.
5. Utvor vlastné podstatné meno ženského rodu od slova *Turek*.
6. Utvor prívlastňovacie prídavné meno od podstatného mena *Ikaros* v tvare N singuláru mužského rodu.
7. Napiš pravopisne správne vzťahové prídavné meno odvodené od vlastného podstatného mena *Ríman* v tvare N singuláru.
8. V ktorej možnosti je správne uvedený druh zámena v slovnom spojení *nijaká chyba*?
(A) ukazovacie (B) vzťahné (C) vymedzovacie (D) osobné
9. Ktoré z nasledujúcich zámen predstavuje iný druh ako zvyšné tri?
(A) jej (B) jeho (C) ho (D) si
10. Napiš slovom pravopisne správne číslovku z nasledujúcej vety: *Zodpovedá približne 47 fľašiam.*
11. V ktorej možnosti nie je uvedená číslovka?
(A) *miliardy* (B) *miliónov* (C) *osem* (D) *desiatky*
12. Uveď príklad na *skupinovú číslovku*.
13. Podľa akého vzoru sa skloňuje číslovka *milión*?
14. Vypíš z vety sloveso, ktoré neoznačuje činnosť, ale stav (stavové sloveso): *Belie sa loďka osamelá, kde mora hmla je modravá.*
15. Slovesný tvar *začal skúšať* je
(A) zložený, určitý (B) zložený, neurčitý (C) jednoduchý, neurčitý (D) jednoduchý, určitý
16. Akou otázkou sa pýtame na *príslovku spôsobu*?
17. Uveď príklad na *podradovaciu spojku*.
18. Ktoré z nasledujúcich slov je *časticou*?
(A) *veľmi* (B) *aspoň* (C) *pokiaľ* (D) *no*
19. Vypíš z nasledujúcej vety časticu: *Okrem mňa si to vari nikto nevšimol.*
20. Uveď príklad na *citoslovce*.

Motivácia k čítaniu – metódy a postupy na podporu čítania (pracovné listy)

ZÁŽITKOVÁ METÓDA

DRAMATICKÁ HRA

Pridelenie postáv z deja konkrétnym žiakom, ktorí po spoločnom nácviku dramatickým spôsobom predstavia príbeh tohto diela:

Molière - Lakomec

V dome *Harpagona*, 56-ročného vdovca, ktorý rozmnožuje svoj majetok úžerou, sa žije ťažko, deti sa nemôžu priznať k svojim láskam, *sluhovia* sú viac hladní ako sytí a starnúci otec pomýšľa na svadbu. Nielen na svoju – má premyslené, ako sa výhodnými sobášmi zbaviť detí a prísť k majetku. *Synovi Cleantovi* vyhliadol *bohatú vdovu* a *dcéru Elizu* by vydal za postaršieho *pána Anzelma*, ktorý by si ju vzal aj bez vena. Eliza sa tajne zasnúbi so *šľachticom Valérom*, ktorý príde do Harpagonovho domu ako sluha a Cleant miluje *chudobnú Mariannu*. *Dohadzovačka Frosina* presvedčí Harpagona na sobáš s Mariannou. Plány Harpagonovi prekáža strata milovanej truhličky s peniazmi (zakope mu ju *sluha Šidlo*), z ktorej podozrieva každého. So šťastím svojich detí prestane kalkulovať až vtedy, keď dostane prísľub, že sa k nemu jeho peniaze vrátia. Neskôr vysvitne, že Valér a Marianna sú stratené deti Anzelma, ktoré zmizli po stroskotaní lode. Harpagon, po návrate peňazí, povolí svadbu vtedy, keď nebude musieť uhradiť svadobné náklady ani žiadne veno.

PROJEKTOVÁ METÓDA:

PROJEKTOVÁ PRÁCA zo *Slovenského jazyka*

PRÍPRAVA PROJEKTOVEJ PRÁCE vo *Worde*

Vypísať hlavičku: *meno, priezvisko, trieda, názov témy*

Typ písma: *Times New Roman*

Veľkosť: *12*

Riadkovanie: *1*

Citovanie a parafrázovanie: *REFERENCIE – VLOŽIŤ POZNÁMKU POD ČIAROU – vypísať podľa vzorov*

Rozsah: *1 strana*

Zdroje: použiť minimálne *3 zdroje*

HODNOTENIE PROJEKTOVEJ PRÁCE

1. Vonkajšia forma: *rozsah textu, dodržanie predpísaných úprav vo Word.*
2. Práca so zdrojmi: *správna citácia a parafrázovanie, použitie minimálne 3 zdrojov.*
3. Obsah: *dodržanie témy, zrozumiteľnosť textu.*
4. Kompozícia: *nadväznosť a logickosť textu, kvalita jazykového spracovania.*
5. Prezentácia: *kvalita ústnej prezentácie.*

Po praktických ukážkach z pracovných listov sa členovia pedagogického klubu podelili s ostatnými o to, aké metódy a postupy využívajú oni vo svojom vyučovaní.

Motivácia k čítaniu

- Motivácia je súbor *osobných predstáv, hodnôt, potrieb a cieľov*, ktoré má žiak v súvislosti s *textom určeným na čítanie*.
- Zohráva dôležitú úlohu pri **vývine čítania**, ovplyvňuje voľbu materiálu na čítanie, množstvo prečítaného textu a frekvenciu čítania vo voľnom čase.
- Prináša **vyššiu mieru sebaovládania v čítaní, vytrvalosť v aktivite, porozumenie a psychickú pohodu**.
- Žiakov motivujú k čítaniu nasledovné dôvody:
 - Získavanie *nových, zaujímavých a potrebných informácií*.
 - Rozvíjanie **predstavivosti** a rozširovanie **slovnej zásoby**.

Metódy na podporu čítania

PROBLÉMOVÁ METÓDA

- Využíva sa priamo na hodinách alebo pri príprave žiakov na súťaže.
- Má formu **rozhovoru, testu, dotazníka, kvízu** alebo **křížovky**.
- Pomocou tejto metódy vyučujúci získajú informácie o tom, v akom **rozsahu a kvalite** si žiaci **upevnili svoje vedomosti**.
- V činnosti žiaka prevláda **pozorovanie, vnímanie, porovnávanie, abstrakcia, analýza, syntéza, dokazovanie a zovšeobecňovanie**.
- Žiaci vykonávajú na hodinách rôzne **samostatné práce, besedujú, diskutujú, argumentujú a komentujú** - výsledkom je **nový poznatok, jeho objavenie a formulácia**.

Metódy na podporu čítania

ZÁŽITKOVÁ METÓDA

- Vo vyučovaní môže vyučujúci využiť nasledovné zážitkové metódy:
- Kvíz** - môže prebiehať *individuálne, vo dvojiciach alebo skupinách*.
 - Dramatické hry** - vyznačujú sa *prirodzenosťou, spontánnosťou, hravosťou, tvorivosťou, fantáziou a originalitou*.
 - Rolová hra** - zakladá sa na kladení otázok určitej *literárnej postave*.
 - Improvizácia s dejom** - žiaci si prečítajú úryvok z literárneho diela - potom túto *situáciu rozvíjajú*, uvažujú, čo situácii predchádzalo a čo bude nasledovať.
 - Pantomimické reťazce** - žiak začne *znázorňovať dej*, ďalší pokračuje a pridá niečo nové.

Metódy na podporu čítania

PROJEKTOVÁ METÓDA

- Zdrojom nadobúdania a rozvíjania vedomostí žiakov je **riešenie projektov a praktických úloh**.
- Učiteľia vytvárajú **scenáre a otázky**, ktoré vedú k tomu, aby žiaci rozmýšľali o tom, čo sa učia.
- Realizácia projektu závisí od žiakov a ich *tvorivosti, fantázie, kritického myslenia, vnútornej motivácie, záujmov a potrieb*.
- Pri tvorbe scenárov sú žiaci inšpirovaní **problémami**, ktoré vychádzajú z bežného života.
- Umožňuje **prehľbovať a rozširovať poznanie** a rozvíjať **tvorivé myslenie**.
- Žiak pracuje s **informáciami** (knihy, encyklopédie, internet) a **prezentuje vlastnú prácu**.

Dňa **16. januára 2023** sa členovia pedagogického klubu stretli poslednýkrát, aby zhodnotili doterajšiu prácu. Spoločne rozoberali vybrané akcie, ktoré prebehli v našej škole tento školský rok, v ktorých dominovala práca s textom: online testovanie štvrtákov, Olympiáda zo slovenského jazyka a literatúry 2022. Konštruktívna diskusia sa rozvinula v názoroch na zaradenie nového predmetu do rozvrhu 1. ročníka: čitateľská gramotnosť. Keďže to bolo posledné stretnutie, nieslo sa v znamení bilancovania, zhodnocovania, postrehov i odporúčaní do budúcnosti.

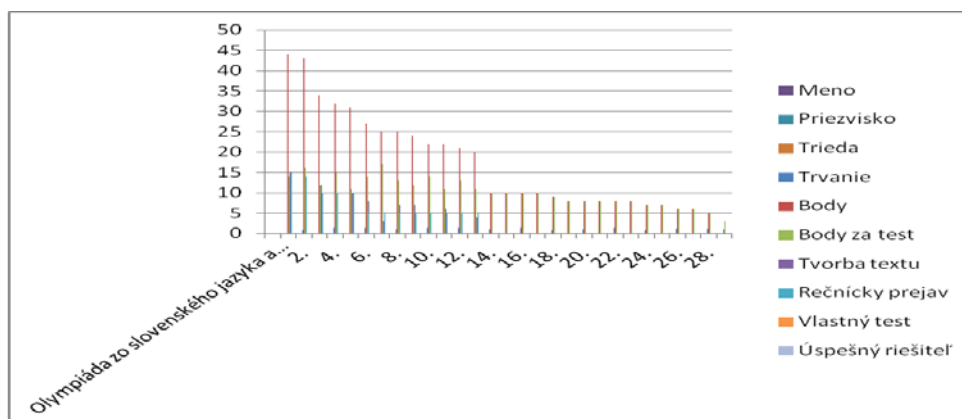
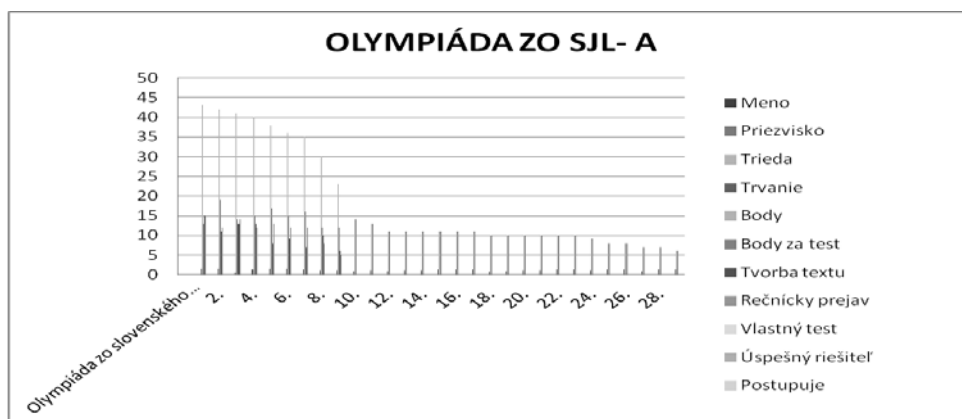
V rámci podpory a rozvoja porozumenia textu už tretí rok majú žiaci 1. ročníkov vybraných odborov v našej škole predmet čitateľská gramotnosť (CGT). Vyučujúci daného predmetu si vymenili svoje poznatky a skúsenosti. Svrne skonštatovali, že trend „nečitateľov“ pokračuje. Knihy a texty sú v hlbokom závoze za virtuálnym svetom. Literatúra nie je konkurentom obľúbených sociálnych sietí či aplikácií. Učiteľ musí vyvinúť niekedy skoro až nadľudské úsilie, aby pripravený text zaujal, žiak prečítanému porozumel a zadaniami si upevnil či doplnil získané vedomosti. Všetci členovia pedagogického klubu sa zhodli v konštatovaní, že takýto typ hodiny má v rozvrhu žiakov význam, zmysel a čas ukáže opodstatnenosť rozšírenia hodinovej dotácie v predmete slovenský jazyk a literatúra na rozvíjanie čitateľských zručností na začiatku stredoškolského štúdia.

9. novembra 2022 prebehlo v našej škole skúšobné online testovanie žiakov 4. ročníkov. Mali možnosť vyskúšať si túto formu pred riadnym termínom PFIC MS. Žiaci tak boli v tom dobrom slova zmysle „donútení“ (aj tí, ktorí na začiatku školského roka ešte preceňujú svoje schopnosti) preveriť si svoje vedomosti a schopnosti uchopiť východiskový text a vypracovať k nemu príslušné zadania. Viacerí kolegovia sa vyjadrili, že v príprave na maturitu pokračujú a ich neoceniteľným pomocníkom je archív predchádzajúcich ročníkov písomných testov.

V ďalšej časti pedagogického klubu sme vyhodnotili zapojenosť našich žiakov do Olympiády zo slovenského jazyka a literatúry 2022. Pre 84 prihlásených žiakov bol pripravený 35-minútový online test. V ňom využili nielen svoje vedomosti, ale predovšetkým prácu s textom. A napokon „predať“ svoje schopnosti zvládali v nasledujúcich dvoch kolách vlastnej písomnej a ústnej tvorby. Porotcovia z radov našich kolegov boli prekvapení, ako reprezentanti 3. a 4. ročníkov

bojujú s rétorikou. Zdanlivo jednoduché zadanie, ako presvedčiť svoje dieťa o dôležitosti učiť sa slovenský jazyk, bolo momentom, kedy si mnohí nastavili zrkadlo pravdy sami sebe a museli s pokorou priznať, že argumentovať a presvedčať aj v materinskom jazyku je veru náročné. Jednotlivé výsledky je možné nájsť na: <https://spsknm.edupage.org/contest/?eqa=d2hhdD1vc3V0YXpp>

Členovia pedagogického klubu sa tiež spoločne pozreli aj na zadania starších ročníkov Olympiád zo SJL. Vyjadrovali sa k náročnosti úloh a prípadným možnostiam ich využitia na vyučovaní.

V druhej časti stretnutia pedagogického klubu dostali priestor všetci jeho členovia. Každý zhodnotil svoje vystúpenie na predchádzajúcich stretnutiach a tiež úlohy, ktoré vyplynuli z ich návrhov. Kriticky sa snažili okomentovať dosiahnuté výsledky, klady a zápory. Navzájom si odporučili osvedčené metódy, pracovné texty či pracovné listy.

Záver:

V pedagogickom klube Text ako zdroj poznania sa členovia stretávali od septembra 2022 do januára 2023. Počas 10 stretnutí každý z nich plnil úlohu lektora a koordinátora stretnutia k diskutovanej téme. Najčastejšie si lektor pripravil najdôležitejšie body aktuálnej témy v powerpointovej prezentácii, ale mnohí ponúkli kolegom aj svoje pracovné listy pre žiakov, ktoré s danou témou súviseli. Členovia diskutovali a vymieňali si svoje poznatky, postupy, metódy, formy a prostriedky, ktoré sa im osvedčili v ich doterajšej pedagogickej praxi. Zhrnutia a záverečné odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov nadväzujú na predchádzajúce závery, a teda do budúcnosti zostáva: pokračovať v získavaní a štúdiu odbornej literatúry k problematike čitateľskej gramotnosti, poskytnúť priestor na vzájomnú výmenu skúseností z osvedčenej pedagogickej praxe a snažiť sa o minimalizovanie nedostatkov za účelom rozvoja čitateľskej gramotnosti, umožniť kolegom informovať a odovzdávať svoje aktuálne poznatky z nových školení, nabádať k samoštúdiu odbornej literatúry k aktuálnej téme, podeliť sa s nápadmi, byť neustále tvorivý, inovatívny, prijať prípadnú kritiku či podnety kolegov, poskytovať žiakom priestor a možnosti aktívne pracovať s textom na všetkých vyučovacích hodinách i mimo školy, najmä v záujmových krúžkoch, ale podporovať ich i pri vlastnej sebarealizácii (tvorbe vlastných textov, výpovedí o prečítanom), neustále a pri rôznych príležitostiach motivovať žiakov k čítaniu, vyhľadávať pre žiakov na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti rôzne texty z oblastí, ktorých obsah je stredobodom ich záujmov (študijného odboru, hobby), pokračovať v tvorbe učebných materiálov – pracovných listov, testov, sledovať aktuálne kultúrno-spoločenské dianie a tvorivo ho začleniť do vyučovacieho procesu s cieľom upevňovať a prehĺbovať vzťah žiaka k písanému textu. Dané úlohy by mali zvyšovať jazykovú kultúru žiakov na všetkých vyučovacích hodinách.

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov**Členom klubu odporúčame:**

- Vzájomne si vymieňať skúseností z osvedčenej pedagogickej praxe a snažiť sa minimalizovať nedostatky za účelom rozvoja čitateľskej gramotnosti.
- Aplikovať rôznorodé texty do vyučovania jednotlivých všeobecnovzdelávacích predmetov, ktoré vychádzajú z aktuálneho prieskumu medzi žiakmi na základe komplexnej diagnostiky žiaka.
- Vzájomne si naďalej vymieňať nadobudnuté skúsenosti a nové poznatky aplikovať do vlastnej pedagogickej praxe.
- Rozvíjať a upevňovať vzťah žiaka k čitateľskej gramotnosti.
- Podporovať pozitívnu motiváciu a aktivizáciu žiakov k vzdelávaniu prostredníctvom knihy.
- Zvoliť individuálny prístup k žiakom v závislosti od ich špecifických požiadaviek.
- Zaradiť aktivizujúce metódy do výučby v záujme zvyšovania kvality vzdelávania v oblasti čitateľskej gramotnosti.

- Rozvíjať tvorivosť a samostatnosť v myslení, ako aj tímovú spoluprácu.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Erika Míková, Mgr. Zuzana Konštiaková
12. Dátum	<i>Milana V</i> 8.2.2023
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	Ing. Milan Valek,
15. Dátum	8.2.2023
16. Podpis	<i>Milana V</i>